24

No. 24

XI.

Florum Arnicæ, optimi effectus in promovendo Menſium Fluxu in Virgine octodecem annos nata, nondum antea lunare profluvium paſſa, inſtituto inſuper naturali uſu artuum inferiorum per triennium paralyſi correptorum, obſervante Chriſt. Jac. Theoph. de Meza, *M. D. Medicinæ et Artis Obſtetriciæ. Pract. nec non Memb. Reg. Soc. Med. Hafn. ordin.*

PUELLA quindecem fere annorum, tenera nervorum compage donata, choreis forſan æquo plus data, huic oblectamento non ſemper innoxio, per integram indulget noctem, ut tandem laſſata ſed non ſatiata matutinis recedens horis, ſe quiete ac ſomno tradiderit, ad undecimam antemeridiem uſque. Poſt meridiem autem, ſatis alacriter ſe habens, veſtes ſibi induit, amicam tripudii nocturni comitem

comitem viſura. Viam tenens audit ululatum horrendum, indeque metu perculſa properat amicæ domum. Ibidem advenienti occurrit canis ſemimortuus, ante ejus pedes cadens utpote a carnifice male multatus. Terribile hoc ſpectaculum tantam vim exercet in nervos, natura vel et forſan ſaltatione prægreſſa magis irritabiles redditos, ut dicto citius omnino caderet ſenſibus orba. Domum fertur, ibidemque adhibitis variis auxiliis et remediis non niſi poſt dimidiam horam ad vitam evocatur. Surgere conanti e ſella pedes fallunt, horumque uſum eidem denegunt ſenſu et motu carentes. Hoc in ſtatu curru vehitur proprias in ædes, ibidem ſecundum artem curanda, atque pedum paralyſi ſtatim ſupervenit brachiorum reſolutio.

Conſulitur medicum utique doctum et expertum, qui nihil non adhibet quod artis eſt ad hunc morbum curandum, ſcilicet venæſectiones, veſicantia, verberationes urticis, cucurbitulas, embroche calidum et frigidum, optima antiſpaſmodica, roborantia, unguenta acria et ſtimulantia, fonticulos; neque tamen valet reſtituere motum artubus inferioribus, ſuperiores enim inde vigorem recuperabant

priſti-

priſtinum; unde mœrore et tædio affecta omnibus remediis valedicit, ſortem patienter latura. Hoc modo autem tolerantes ſellæ ut machina quæ ope et elatere indiget, ſi movere vult, affixa per aliquot annos, ſatis bene ceteroquin, circa finem Decembris 1785 annum ætatis adimplens decimum octavum, corripitur febre tertiana regulari, quando meum auxilium petitur. Cum vero ex relatis crederem hanc febrem haud inutilem fore ad paralyſim extremitatum ſolvendam, evacuantibus tantum utendum eſſe puto, donec aliquot paſſa eſſet paroxyſmos; atqui tam moleſti hoſpitis pertæſa, intenſe præcabatur ut ad acheronta eum quantocius relegerem. Ideo præſcribo tanti uſus, ac forſan nunquam ſatis laudandum in hoc affectu, corticem Peruvianum doſi ordinaria. Sed quamvis ſtatis temporibus accurate atque exacte hoc præbium uſurparetur, febris tamen de tertiana fiebat quotidiana; indeque accedo ad vires Gei urbani tentandas, cui quoque febris reſiſtens in quartanam mutabatur, quæ nec unciis quinque Gei cedebat.

Nunc vero in uſum vocabam in quartano adeo laudatam Arnicam formula ſequenti:

 ℞ Flor.

℞ Flor. Arnici, ℥i. coq. in aq. puriſs. ℔ij. ad remanent ℔i. col. add. ſal. ammon. ʒiii. ſyr. quinque rad. aper. ℥ii. M. cujus decocti hauriendus erat parvus cyathus omni trihorio.

Priori præbio aſſumpto, poſt horæ quadrantem oppreſſiones oriebantur, pectoris cum anxietatibus, et doloribus in infimo ventre, nec non cephalalgia. Pulſus fiebat celer, concomitante nauſea. Verum enimvero nec inde territus, ſuadeo ne ab ulteriori remedii uſu deſiſtat; illaque alacriter alteram haurit doſin, quæ, in minori gradu quamvis, excitaverat vi ſua activa cardialgiam, cum calore totius corporis. Ad tertium præbium autem tolerabiliora fiebant ſymptomata, et dimidia hora elapſa poſt quartum præbium ſentit fluidum quid effluere e vagina; indeque animo attento ac anxio quærens quid eſſet, en non ſine admiratione ſanguinem vidit ex virginitatis antro prodire, qui forſan nunquam antea in amabili ſexu quam in noſtra cum tanta utilitate fluxit. Nam eo ipſo momento temporis ſentiebat, quadam titillatione et formicatione circa tibiam, ſe pedes et crura habere. Inſequenti die eoſdem extendere valebat, ac demum tertio die incedebat ſaltabat-

que

que more aliarum virginum gaudentium cruribus firmis. Nec tamen ſtatim ab uſu decocti arnicæ diſcedebat. Febris ab eo quoque tempore non rediit. Brevi autem poſt remedio valedicens, menſium vero periodo regulari utique gaudet.

Corrolaria.

Nervorum debilitatem, indeque inſequentem majorem ſenſibilitatem, plurimum contribuere ut quædam in talibus ſubjectis vehementius operentur quam in aliis, non eſt quod præcipue ab hoc caſu demonſtrare conatus ſum utpote nimis notum et triviale. Sed quod indicare volo eſt, quod cauſæ allatæ poſſint contribuere ut eadem ſubjecta nunc minus nunc magis ab uno eodemque objecto afficiantur. Viderat enim hæc virgo tales ſcenas aliquando, non ſine horrore quidem ſed nunquam tali cum eventu ac hac ultima vice, cujus cauſa abſque hæſitantia ex choreis prægreſſis nimiam laſſitudinem et majorem debilitatem inducentibus deducere licet. Haud inficias ibo, hominibus debilioribus

corporis motum conducere quo roborantur fibræ muſculares nervorumque ſyſtema, indeque ſanguinis circulationem humorumque ſecretiones et excretiones haud ſatis regulares forſan in ſimilibus ad meliorem reducuntur ordinem. Equidem haud negandum eſt ſaltus et tripudium inter corporis motus recenſenda, ac facillime præ aliis ob oblectamentum quod afferunt præferenda: ſed modus, quo noſtris temporibus choreæ ducuntur, nunquam ſanitati conducere poteſt, dum fit nimia vehementia, diuque nimis protrahitur, in conclavibus nimis calentibus, candelarum fumo et hominum vaporibus repletis, indeque ſudor manat laſſans, viciſſim et alternatim repulſus, iterumque corpore fluens, non ſine ſanitatis detrimento nervorumque debilitate; inde, uti opinor, noſtra magis ab hac triſti ſcena afficiebatur quam alias.

Nec eſt quod dubitemus arnicam in minori doſi, quamvis ac per aliquot vices uſurpatam, ſanitatem noſtræ reſtituiſſe. Tenſiones, anxietates, palpitationes cordis, cephalalgia, calores et dolores in infimo ventre, ſatis teſtantur de efficacia hujus remedii qua egerit in omnia vaſa ac diſtenderit uterina. Hoc-

que modo vias aperuerit diutius forſan emanſæ jamjam vero produituræ menſtruationi *. Nec incredibile menſium profluvio artuum paralyſin ſolutam fuiſſe †. Senſum formicationis in cruribus ſenſu ſemper carentibus, nunquam calentibus, ipſo tempore quo menſes prorumpebant, monſtrat et vaſa cruralia ſpaſmodice contracta, modo jam dilatari viamque patulam ſic ſanguini fluenti pandi.

Num vero febris fuerit naturæ conamen ad promovendam menſtruationis negotium, veriſimili ſatis videri poteſt; quamvis mea ex ſententia, hoc negandum puto, dum ſeptem paroxyſmi ante febrifugorum uſum, cæterique ſcil. horum uſum nullum ſymptoma ceu menſium prodromum excitarunt ante arnicæ aſſumptionem, a qua abdominis cruciatus cætera ſequebantur.

SECT.

* In menſium ſuppreſſione, horumve obſtructione, commendat de la Marche.

† Arnicæ in paralyſi virtutem, multis experimentis, in quamplurimis ægrotis inſtitutis, probat Clar. Collin. In paralyſi artuum inferiorum ex pondere dorſo illapſo opem tulit et infuſum florum ingeſtum et cataplaſma ex floribus paratum, referente Plenkio.